

**UCHWAŁA Nr XLVI/ ..... /14
RADY MIASTA TYCHY
z dnia 30 października 2014 r.**

**w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych na 2015 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2013.594 z późn. zm.) w związku z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2012. 1356 z późn. zm.), na wniosek Prezydenta Miasta Tychy, po zaopiniowaniu przez Komisję Oświaty i Spraw Społecznych oraz Komisję Porządku Publicznego i Zdrowia.

Rada Miasta Tychy uchwała:

§ 1

Przyjmuje się Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2015, w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Tychy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2015 roku.

UZASADNIENIE

(Uchwała Nr ...../...../14)

Jednym z zadań własnych gminy, wynikającym z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

Realizacja wymienionych zadań powinna odbywać się na podstawie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Przedstawiona propozycja Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2015 rok, będąca kontynuacją działań realizowanych w latach poprzednich, została skonsultowana z członkami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tychach.

<p>Opracował:</p> <p>.....</p> <p>(data i podpis pracownika)</p>	<p>Numer nadany przez DUR:</p> <p>.....</p>
<p>Sprawdził pod względem merytorycznym:</p> <p>.....</p> <p>(data, podpis i pieczęć kierownika wydziału)</p>	<p>Projekt uchwały kieruję na:</p> <p>.....</p> <p>(data, podpis i pieczęć Przewodniczącego Rady Miasta)</p>
<p>Sprawdził pod względem prawnym:</p> <p>.....</p> <p>(data, podpis i pieczęć radcy prawnego)</p>	<p>Odpowiedzialny podmiot za realizację uchwały:</p> <p>Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia</p>
<p>Zatwierdził:</p> <p>.....</p> <p>(data, podpis i pieczęć Zastępcy Prezydenta/ Skarbnika Miasta/Sekretarza Miasta)</p>	<p>Rozdzielnik:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia wm. 2. Wydział Obsługi Rady Miasta wm. 3. Wojewoda Śląski w Katowicach
<p>Kieruję do Przewodniczącego Rady Miasta Tychy celem przedłożenia pod obrady</p> <p>.....</p> <p>(data, podpis i pieczęć Prezydenta)</p>	

Załącznik do Uchwały
Nr XLVI /...../14
Rady Miasta Tychy
z dnia 30 października 2014r.

TYCHY ✓ DOBRE MIEJSCE

Wstęp

Jest wiele elementów polityki społecznej prowadzonej przez tyski samorząd. Jednym z nich jest monitorowanie problemów alkoholowych oraz podejmowanie różnych form działań służących ich rozwiązaniu. W tym zakresie Miasto Tychy należy do Ogólnopolskiej Sieci Gmin Wiodących, certyfikowanej przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Gminy wiodące realizują wszystkie zadania, wynikające z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a ich realizacja ma charakter innowacyjny i długofalowy.

Niniejszy Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2015, zwany dalej MPPiRPA, powstał w kontekście obowiązujących innych programów i strategii - zarówno miejskich jak i krajowych. Postulat przeciwdziałania problemom wynikającym z nadmiernego spożywania alkoholu, w tym w szczególności przemocy w rodzinie i naruszaniu porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe, zawarty jest w niniejszym MPPiRPA oraz w Lokalny System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Proces wdrażania profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, opisany w MPPiRPA, oparty będzie przede wszystkim na wytycznych zawartych w Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru dotyczącego zaburzeń życia rodzinnego w rodzinach z problemem alkoholowym.

Ponadto mając na uwadze gospodarność oraz celowość wydatkowania środków publicznych, zachowując przy tym wysokie standardy realizacji i profesjonalizm pomocy, realizacja ustalonych celów i zadań, będzie zgodna z „*Rekomendacjami do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych*”, opublikowanymi przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ze względu na fakt, iż alkoholizm jest chorobą, MPPiRPA jest również integralną częścią systemu ochrony zdrowia, stąd jego realizacja koreluje z wytycznymi Narodowego Programu Zdrowia na lata 2007 - 2015 oraz Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011 - 2015.

Ponadto istotnym wydaje się również fakt, iż Program koresponduje z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020, Narodowym Programem Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na lata 2013 - 2020 z oraz założeniami Unii Europejskiej.

Strategia Unii Europejskiej w zakresie wspierania państw członkowskich w ograniczaniu szkodliwych skutków spożywania alkoholu wyznacza pięć priorytetowych obszarów działań:

- ochronę młodzieży, dzieci i dzieci nienarodzonych;
- zmniejszenie liczby rannych i ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych, spowodowanych prowadzeniem pojazdu pod wpływem alkoholu;
- zapobieganie szkodliwym skutkom nadużywania alkoholu wśród dorosłych i ograniczenie negatywnego wpływu alkoholu w miejscu pracy;
- informowanie, szkolenie i podnoszenie świadomości na temat wpływu szkodliwego i niebezpiecznego spożywania alkoholu oraz odpowiedzialnej kultury spożywania alkoholu;
- rozwój, wspieranie i prowadzenie wspólnej bazy danych.

Treść powyższych dokumentów sygnalizuje wyraźną konieczność wielopłaszczyznowego podejścia do przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wobec czego w niniejszym Programie przyjęto szczegółowe cele i zadania do realizacji.

**Cele MPPiRPA:
Ograniczenie spożycia napojów alkoholowych.
Przeciwdziałanie powstaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu.**

Zadania zapisane w niniejszym Programie, przewidziane do realizacji w 2015 roku, są kontynuacją działalności prowadzonej w tym zakresie w latach ubiegłych i odpowiadają nałożonym na gminy zadaniom określonym w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2012 r. Nr 1356 z późn. zm.).

Zadania przewidziane do realizacji w Programie obejmują:

- I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, członków ich rodzin oraz osób zagrożonych uzależnieniem.
- II. Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.
- III. Prowadzenie działań profilaktyczno-informacyjno-edukacyjnych, w tym programów profilaktycznych, przeciwdziałających uzależnieniom, patologiom i wykluczeniu społecznemu.
- IV. Wspieranie reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- V. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Program skierowany jest do wszystkich mieszkańców Tychy, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym spotykają się z problemem nadużywania alkoholu oraz jego konsekwencjami, a także do wszystkich zainteresowanych tą problematyką, a w szczególności do:

- dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem od alkoholu oraz ich rodziców, opiekunów i nauczycieli;
- osób dorosłych zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, w tym osób pijących szkodliwie lub ryzykownie;
- osób uzależnionych od alkoholu;
- osób uzależnionych po ukończeniu terapii („trzeźwych alkoholików”);
- osób współuzależnionych, Dorosłych Dzieci Alkoholików;
- osób doświadczających przemocy w rodzinie;
- osób zawodowo zajmujących się problematyką alkoholową.

DIAGNOZA PROBLEMU

W oparciu o dane statystyczne uzyskane od Realizatorów Programu, a w tym m. in.: Izby Wytrzeźwień, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Wydziału Komunikacji, Komendy Miejskiej Policji oraz Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia, dokonano analizy zagrożeń z obszaru uzależnienia od alkoholu.

Lokalna dostępność alkoholu

Uchwała nr XX/429/12 Rady Miasta Tychy z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży ustaliła limit w wysokości 420 punktów łącznie (detal i gastronomia), w tym:

- liczbę 220 punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży,

MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2015

- liczbę 200 punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.

Na dzień 30 czerwca 2014r. w Tychach działa 327 (206 punktów sprzedaży detalicznej i 121 punktów gastronomicznych) punktów sprzedaży alkoholu powyżej 4,5 % (z wyjątkiem piwa).

Poniższa tabele przedstawiają szczegółowe analizy liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Tychach.

Liczba ogółem wszystkich punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie					
2009	2010	2011	2012	2013	I półrocze 2014
465	465	454	444	420	434

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie z napojami przeznaczonymi do spożycia (stan na 30.06.2014r.)								
1) poza miejscem sprzedaży					2) w miejscu sprzedaży			
ogółem (wszystkich punktów)	razem	według zawartości alkoholu			razem	według zawartości alkoholu		
		do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%		do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%
434	260	253	206	204	174	174	107	121

Jeden punkt sprzedaży alkoholu przypada na ok.286 mieszkańców miasta Tychy. Jeżeli chodzi o sprzedaż detaliczną to jeden punkt przypada na 478 mieszkańców, natomiast jeden punkt gastronomiczny, w którym są sprzedawane napoje alkoholowe przypada na 715 mieszkańców.

Jednym z nowych postulatów coraz częściej pojawiających się w opinii publicznej jest zakaz handlu alkoholem na stacjach benzynowych. W Tychach na dzień 30 czerwca 2014r. funkcjonuje 30 stacji benzynowych. Na 17 stacjach sprzedawane są napoje alkoholowe, z tym, że 16 pozwoleń na sprzedaż alkoholu uzyskali dystrybutorzy paliw, a 1 pozwolenie uzyskał właściciel punktu gastronomicznego znajdującego się w bezpośrednim sąsiedztwie stacji.

Przedstawione w tej części sprawozdania dane są istotne ze względu na obecne trendy profilaktyczne wskazujące, iż mniejsza dostępność alkoholu jest jednym z najbardziej efektywnych sposobów ograniczania wielkości spożycia i szkód spowodowanych przez alkohol.

Spożywanie alkoholu przez osoby nieletnie oraz naruszanie prawa związane z obrotem napojami alkoholowymi.

Alkohol jest najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej. Zjawisko picia alkoholu wśród nieletnich nadal jest problemem, co obrazują liczne badania. W bieżącym roku miasto Tychy przekazało dotację na realizację zadania publicznego pn.: „Międzypokoleniowa Koalicja Nieobojętnych - na rzecz odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu w Tychach”. W ramach powyższego zadania w sierpniu 2014r. dokonano diagnozy zjawiska sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim w Tychach.

Badanie przeprowadzono metodą „tajemniczego klienta” w 30 wylosowanych punktach sprzedaży napojów alkoholowych - 16 małych i średnich sklepach, 10 super i hipermarketach oraz w 4 sklepach działającym na terenie stacji paliw. W każdym z tych punktów pojawił się „młody audytor” wyglądający na osobę niepełnoletnią (wybrany przez grupę rodziców tzw.

MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2015

sędziów kompetentnych), który próbował kupić piwo - w połowie sklepów był to chłopak (18-latek), w połowie dziewczyna (18-latką). Za każdym razem w badaniu uczestniczył również drugi „dorosły audytor”, którego zadaniem było zwrócenie uwagi sprzedawcy, gdy ten bez sprawdzenia dowodu osobistego lub innego dokumentu, podawał zamówione piwo osobie wyglądającej na niepełnoletnią.

Na 30 prób zakupu piwa przeprowadzonych w ramach badania, tylko 2 zakończyły się odmową sprzedaży alkoholu przez sprzedawcę (6,7%). Konieczne było podjęcie 28 interwencji przez „dorosłego audytora”, w związku z gotowością sprzedawców do sprzedaży piwa „młodemu audytorowi”. W 26 sytuacjach interwencja okazała się skuteczna (92, 9%), sprzedawca ostatecznie odmówił sprzedaży. W 2 sytuacjach interwencja została zlekceważona przez personel sklepu. W ponad 93% prób zakupu alkoholu podjętych w sklepach przez „młodych audytorów” sprzedawcy byli gotowi sprzedać piwo. Z odmową dwukrotnie spotkała się dziewczyna (2 przypadki na 15 prób zakupu).

Badania potwierdzają, że warto podejmować interwencję wobec nierzetelnych sprzedawców, którzy sprzedają alkohol niepełnoletniej osobie. Ponad 92% interwencji podjętych podczas badania przez „dorosłego audytora” zakończyło się sukcesem. Oznacza to, że po podjętej interwencji nie doszło do sprzedaży alkoholu „młodemu audytorowi”. Jednym z najważniejszych czynników wpływających na poziom dostępności alkoholu dla młodzieży jest postawa dorosłych świadków sprzedaży, przede wszystkim rodziców nastolatków. Im częściej będą oni zwracać uwagę sprzedawcom, którzy sprzedają alkohol osobom niepełnoletnim, tym trudniej będzie młodzieży samodzielnie zaopatrywać się w alkohol. Idea ta powinna stać się przedmiotem szerokiej promocji wśród tyskich rodziców.

Z danych, które mogą mieć znaczenie przy omawianiu zjawiska picia alkoholu przez młodzież jest również ważna informacja przedłożona przez tyską Izbę Wyrzeźwien, w której podano, że w 2013r. zatrzymano do wyrzeźwienia 24 nietrzeźwych nieletnich chłopców, natomiast w I półroczu 2014r. zatrzymano 6 nieletnich chłopców.

W roku szkolnym 2013/2014 na 78 placówek oświatowych w 58 prowadzone były zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień, natomiast w 69 z profilaktyki przemocy/agresji. W działania te zaangażowanych było w sumie 1780 nauczycieli i pedagogów.

W ramach edukacji publicznej planujemy realizować kampanie profilaktyczne, promujące zdrowy styl życia w m.in.: formie konkursów, festynów. Odwołując się do najważniejszych wartości planujemy w roku 2015 kontynuować działania integrujące rodziny i pokolenia, mając nadzieję, że wzmacnianie umiejętności wychowawczych będzie najlepszą strategią w przeciwdziałaniu upijaniu się młodzieży.

Szkody występujące u członków rodzin z problemem alkoholowym.

Statystycznie szacuje się, że 2% populacji w Polsce to osoby uzależnione od alkoholu. W Tychach to ponad 2500 osób, które muszą poradzić sobie z alkoholizmem - chorobą chroniczną, nawracającą i potencjalnie śmiertelną. Z danych Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w pierwszym półroczu 2014 roku podjęto czynności zmierzające do nałożenia obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego wobec 77 osób.

Poniższa tabela przedstawia liczbę wniosków o podjęcie czynności zmierzających do nałożenia obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, które wpłynęły do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w poszczególnych latach w Tychach.

Liczba wniosków o podjęcie czynności zmierzających do nałożenia obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego					
2009	2010	2011	2012	2013	I półrocze 2014
172	235	195	176	181	77

Uzależnienie od alkoholu bliskiej osoby wywiera negatywny wpływ na pozostałych członków rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci i jest czynnikiem prowadzącym do dysfunkcji rodziny. Niekorzystnym zjawiskiem, często towarzyszącym nadużywaniu alkoholu, jest przemoc domowa. Z terenu miasta Tychy, w roku 2013, do Izby Wytrzeźwień doprowadzonych zostało ogółem 2445 mężczyzn. W tyskiej Izbie Wytrzeźwień od 30 czerwca 2012 roku nie ma oddziału dla kobiet. Z danych Izby wynika, że w 2013 roku w 631 przypadkach powodem doprowadzenia do Izby Wytrzeźwień była awantura domowa. Natomiast 578 osób zostało doprowadzonych do wytrzeźwienia z powodu awantury w miejscu publicznym.

Naszą ambicją i działaniem strategicznym jest wspieranie ścisłej współpracy profesjonalistów, zajmujących się uzależnieniami zawodowo i sektora pozarządowego, szczególnie w zakresie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin. Planowane jest prowadzenie Punktu Konsultacyjnego oraz wspieranie działań prowadzonych przez stowarzyszenia trzeźwościowe. Ponadto istotnym zadaniem jest organizacja środowisk bezpiecznych - jakimi są placówki wsparcia dziennego, zwłaszcza te, które oferują socjoterapię, w których dzieci i ich rodzice uzyskują pomoc.

Naruszanie prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe.

Obecnie nie przypisuje się szkód wyrządzanych przez alkohol wyłącznie alkoholikom i osobom pijącym alkohol, lecz całej populacji, bowiem na szkody związane z alkoholem narażony jest każdy. Przykładem mogą być wypadki drogowe spowodowane pod wpływem alkoholu lub naruszenie porządku przez osoby nietrzeźwe.

W 2013r. nietrzeźwi kierowcy w Tychach byli sprawcami 6 wypadków. W odniesieniu do ogólnej liczby wypadków spowodowanych przez kierujących, nietrzeźwi stanowili 10,53%. W I półroczu 2014r. nietrzeźwi kierowcy spowodowali 2 wypadki na tyskich drogach.

Ponadto w Tychach w roku 2013 powodem doprowadzenia do Izby Wytrzeźwień w 25 przypadkach było prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu. W dalszym ciągu na wysokim poziomie utrzymuje się liczba osób (w 2013 roku 277 osób), którym zatrzymano uprawnienia do kierowania pojazdem z powodu spożywania alkoholu.

Poniższa tabela przedstawia dane Wydziału Komunikacji w Tychach.

Liczba osób, którym zatrzymano uprawnienia do kierowania pojazdem z powodu spożywania alkoholu					
2009r.	2010r.	2011r.	2012r.	2013r.	I półrocze 2014 r.
190	346	398	248	277	125

Gmina nie jest obojętna na tego typu dane. W 2014 roku prowadzone jest szkolenie skierowanego do 300 uczestników - młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych. Zakres szkolenia obejmował m.in.: różne aspekty społeczne warunkujące spożycie alkoholu, wpływ alkoholu na organizm człowieka, objawy nadużywania alkoholu, kulturę spożywania alkoholu w Polsce, tworzenie listy korzyści i strat, akty i konsekwencje prawne.

MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2015

W 2014 roku Miasto Tychy przystąpiło do ogólnopolskiej kampanii „Powstrzymaj pijanego kierowcę”, której dążeniem jest dotarcie do szerokiego grona odbiorców i zachęcenie do reagowania na jazdę pod wpływem alkoholu. Dzięki wykształceniu właściwych postaw wśród świadków takich sytuacji można zapobiec wielu tragediom spowodowanym przez pijanych kierowców.

Zgodnie z informacją przekazaną w materiałach z kampanii „Powstrzymaj pijanego kierowcę” w programach szkół nauki jazdy nie ma obowiązkowego modułu, dotyczącego wpływu alkoholu na organizm człowieka i przeliczania spożytego alkoholu na promile we krwi. Tymczasem ta wiedza jest kluczowa dla podejmowania przez kierujących świadomych decyzji w zakresie prowadzenia pojazdu po alkoholu. Dlatego też w 2014r. w tyskich szkołach nauki jazdy prowadzony jest program profilaktyczno - edukacyjny pn.: „Wożę życie - nie piję. Nauka trzeźwej jazdy”, dzięki któremu kandydaci na kierowców zostaną przeszkoleni w zakresie wpływu alkoholu na sprawność psychofizyczną i funkcjonowanie kierowcy. Na zajęciach uczestnicy dowiedzą się jak korzystać z elektronicznego liczydełka alkoholowego oraz będą mogli wykonać ćwiczenia przy pomocy algogogli.

W roku 2015 planujemy kontynuować działania promujące bezpieczeństwo w ruchu drogowym wśród mieszkańców miasta - poprzez m.in.: udział w ogólnopolskich kampaniach z zakresu profilaktyki alkoholowej.

REALIZATORZY PROGRAMU

Głównym realizatorem Programu jest Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miasta Tychy.

W realizacji Programu uczestniczyć będą również:

- 1) Jednostki organizacyjne Urzędu Miasta Tychy:
  - a) Wydział Informacji, Promocji i Współpracy z Zagranicą
  - b) Wydział Działalności Gospodarczej
  - c) Wydział Przygotowania i Realizacji Inwestycji
  - e) Wydział Komunikacji
  - f) Straż Miejska
- 2) Jednostki organizacyjne Miasta Tychy:
  - a) Miejski Zarząd Oświaty
  - b) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym Ośrodek Interwencji Kryzysowej
  - d) Miejskie Centrum Kultury
  - e) Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
  - f) Placówka Pieczy Zastępczej „Kwadrat”
  - g) Izba Wyrzeźwien
- 3) Inne podmioty:
  - a) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
  - b) Powiatowy Urząd Pracy
  - c) Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna
  - d) Ośrodek Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnień *Mens Sana*
  - e) Komenda Miejska Policji
  - f) Prokuratura Rejonowa
  - g) Sąd Rejonowy
  - h) organizacje pozarządowe, działające w obszarze uzależnień
  - i) inne osoby i podmioty realizujące zadania w obszarze profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej oraz pomocy społecznej..

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2015 zawiera zadania, które będą realizowane z wykorzystaniem istniejących zasobów, służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień.

ZASOBY LOKALNE ZAJMUJĄCE SIĘ PROFILAKTYKĄ I ROZWIĄZYWANIEM PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Placówka		Ilość miejsc	Adres	Telefon	
Placówki pierwszego kontaktu					
Ośrodek Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnień <i>Mens Sana</i>		X	ul. Bukowa 20	(32) 327-51-83	
Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień		X	ul. Nałkowskiej 19	(32) 720-52-42	
Izba Wyrzeźwień		18	ul. Budowlanych 67	(32) 217-40-24	
Placówki stacjonarne					
Ośrodek Interwencji Kryzysowej (HOSTEL)		30	ul. Nowokościelna 27	(32) 227-05-75	
Placówka Pieczy Zastępczej „Kwadrat”		41	ul. Budowlanych 59	(32) 227-33-15	
Placówki wsparcia dziennego					
Specjalistyczna placówka wsparcia dziennego przy MOPS		30	ul. Batorego 57	(32) 227-22-71	
Specjalistyczna placówka wsparcia dziennego przy MOPS Filia		20	ul. Katowicka 229		
Świetlice środowiskowe i specjalistyczne, prowadzone przez organizacje pozarządowe		250	(różne lokalizacje)		
Wychowawcy w placówkach wsparcia dziennego					
Liczba wychowawców ogółem	32	Liczba wychowawców przygotowanych do pracy z rodziną z problemem alkoholowym		22	
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna		ul. Andersa 16		(32) 22-72-392	
Liczba psychologów	15	Liczba pedagogów		17	
Komenda Miejska Policji w Tychach					
Liczba policjantów przygotowanych do realizacji procedury <i>Niebieska Karta</i>				82	
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej					
Liczba pracowników socjalnych	61	Liczba pracowników socjalnych przygotowanych do pracy z rodziną z problemem alkoholowym		38	
Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej wykonujący orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich					
Liczba kuratorów rodzinnych zawodowych	7	Liczba kuratorów społecznych		63	
Miejskie placówki oświatowe					
Rodzaj	Ilość placówek (stan na dzień 12.09.2014r.)	Zajęcia z profilaktyki uzależnień w roku 2013/2014		Zajęcia z profilaktyki przemocy /agresji w roku 2013/2014	
		Liczba placówek prowadzących zajęcia	Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia	Liczba placówek prowadzących zajęcia	Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia
Przedszkola	23	15	72	18	126
Szkoły podstawowe	21	19	455	20	442
Gimnazja	13	9	127	13	185
Szkoły ponadgimnazjalne	17	14	130	14	83
Szkoły specjalne	4	1	80	4	80
Stowarzyszenia abstynenckie					
Nazwa stowarzyszenia			Adres	Telefon	
Stowarzyszenie „Trzeźwość Życia”			ul. Nałkowskiej 19	(32) 720-52-42	
Stowarzyszenie Tyski Klub Abstynenta „BOSMAN”			al. Piłsudskiego 12	(32) 325-71-08	
Stowarzyszenie Abstynencki Klub Żeglarski „PAPROCANY”			ul. Parkowa 17	664-010-646	

MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2015

Grupy AA			
Nazwa grupy	Termin spotkań otwartych	Godzina spotkań	Miejsce spotkań
Trzynastka	w ostatni poniedziałek miesiąca	18:00	ul. Kopernika 5 - salka przy kościele św. Jana Chrzyciela
Wsparcie	w I wtorek miesiąca	17:30	ul. Wyszyńskiego 1 - salka przy kościele św. Krzysztofa
Początek	w I środę miesiąca	18:00	ul. Nałkowskiej 19 - w Ośrodku Benedictus przy kościele pw. św. Benedykta Opata
Promyk-Tychy	w ostatni czwartek miesiąca	17:30	ul. Bukowa 20 - Poradnia Leczenia Uzależnień „Mens Sana”
Milenium	w III piątek miesiąca	18:00	Plac Zbawiciela 1 - Dom Parafialny przy kościele św. M. Kolbe (Oś Z1)
Sobotnia	wszystkie zamknięte	16:45	ul. Wyszyńskiego 1 - salka przy kościele św. Krzysztofa
Potrzeba	w III niedzielę miesiąca	15:00	ul. Elfów - salka przy kościele św. Rodziny
Alternatywa	w niedzielę	10:00	ul. Damrota 62 przy parafii pw. św. Marii Magdaleny
Telefon informacyjny Anonimowych Alkoholików (32) 725-74-04 czynny od poniedziałku do piątku od 17:00 - 20:00 (Śląsk) (telefon kontaktowy czynny całą dobę - poczta głosowa)			
Ogólnopolska infolinia AA 801-033-242 poniedziałek – piątek w godz. 8:00 – 22:00, sobota - niedziela w godz. 16:00 - 21:00			
Telefon informacyjno – wspierający z obszaru uzależnień (32) 325-71-08			
TYSKA NIEBIESKA LINIA (32) 322-70-04 codziennie w godz. 8.00 – 20.00			
OGÓLNOPOLSKIE POGOTOWIE DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE „NIEBIESKA LINIA” 801-120-002 poniedziałek-sobota w godz. 8:00 - 22:00, święta w godz. 8:00 - 16:00			

ZADANIA PRZEWDZIANE DO REALIZACJI W 2015 ROKU

I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, członków ich rodzin oraz osób zagrożonych uzależnieniem.

1. Motywowanie osób uzależnionych do rozpoczęcia procesu leczenia i wyjścia z uzależnienia oraz kierowanie tych osób do odpowiednich poradni i instytucji.
2. Prowadzenie postępowania przygotowawczego w sprawach o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu i kierowanie kompletnych wniosków wraz z wywiadem środowiskowym i opinią biegłych sądowych do Sądu.
3. Prowadzenie dodatkowych programów terapeutycznych dla uzależnionych i współuzależnionych, nie objętych kontraktem z NFZ (np.: programu psychoterapii pogłębionej, after care).
4. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy, a w tym przede wszystkim diagnoza problemów dla całej rodziny i planowanie pomocy dla wszystkich jej członków, udzielenie wsparcia po leczeniu (np. grupy wsparcia), rozpoznanie problemów przemocy domowej oraz informacja na temat uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy, inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej, współpraca z placówkami leczenia odwykowego i podstawowej opieki zdrowotnej.
5. Prowadzenie programów psychoterapii grupowej osób współuzależnionych oraz programów terapeutycznych dla dzieci alkoholików (AI-Ateen) i Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA).

MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2015

Wskaźniki:

- liczba osób uzależnionych, zobowiązanych przez sąd do podjęcia leczenia;
- liczba prowadzonych programów terapeutycznych;
- liczba godzin w ramach, których udzielono wsparcia psychologicznego.

II. Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

1. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy, gdzie udzielana jest wszechstronna pomoc, m.in.: psychologiczna i prawna dla rodzin, w których występuje problem alkoholowy i przemocowy.
2. Prowadzenie programów dla rodzin, w tym również dla rodziców podopiecznych placówek wsparcia dziennego, m. in.: poprzez terapię par, terapię rodzinną lub treningi zachowań, np. komunikacji rodzinnej, umiejętności wychowawczych, bliskości.
3. Prowadzenie dyżurów przy Tyskiej Niebieskiej Linii, prowadzenie grupowej terapii osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz wspieranie działalności środowiskowych grup samopomocowych dla tych osób.
4. Prowadzenie dyżurów przy telefonie edukacyjno-informacyjno-wspierającym dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
5. Wspieranie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, psychologicznym oraz psychokorekcyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej, specjalistycznej lub pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.
7. Prowadzenie wyjazdowych obozów i kolonii dla dzieci z rodzin zagrożonych uzależnieniami, realizowanych w oparciu o program profilaktyczny wraz z możliwością dofinansowania wyjazdu rodziców i prawnych opiekunów podopiecznych na ww. wyjazdy.

Wskaźniki:

- liczba placówek wsparcia dziennego;
- liczba dofinansowanych wyjazdów wakacyjnych i uczestników tych wyjazdów;
- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach pomocowych;
- liczba godzin w ramach, których udzielono konsultacji prawnych i psychologicznych.

III. Prowadzenie działań profilaktyczno-informacyjno-edukacyjnych, w tym programów profilaktycznych, przeciwdziałających uzależnieniom, patologiom i wykluczeniu społecznemu.

1. Wspieranie szkolnych, międzyszkolnych oraz pozalekcyjnych programów profilaktycznych, promujących trzeźwy styl życia wraz z możliwością dofinansowania remontu lub modernizacji obiektów/ pomieszczeń, niezbędnych do realizacji tych programów.
2. Prowadzenie programów profilaktycznych dla młodzieży, stanowiących alternatywę wobec używania środków psychoaktywnych, w tym również wspieranie przedsięwzięć opracowanych i realizowanych przez młodzieżowych liderów, skierowanych do grup rówieśniczych.
3. Organizacja czasu wolnego dzieci w ramach profilaktyki uzależnień - uczestnictwo w zajęciach kulturalnych i sportowych wraz z realizacją programu profilaktycznego, w tym umożliwienie korzystania z krytej pływalni.
4. Prowadzenie otwartych półkolonii, warsztatów, zajęć dla ogółu dzieci i młodzieży, spędzających wakacje na terenie miasta Tychy.

MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2015

5. Organizacja Tyskiego Pikniku Rodzinnego - lokalnej imprezy profilaktycznej.
6. Organizacja działań, promujących styl życia wolny od uzależnień oraz pozytywne wzorce zachowań dla ogółu dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym również działania na rzecz rodzin i integracji międzypokoleniowej.
7. Propagowanie wiedzy na temat alkoholowego zespołu płodowego (Fetal Alcohol Syndrome - FAS) i alkoholowych uszkodzeń płodu (Fetal Alcohol Effects - FAE), ograniczanie ich skutków oraz wspieranie rodziców i opiekunów dzieci z zespołem FAS i FAE.
8. Organizowanie lub współdziałanie w lokalnych lub ogólnopolskich projektach profilaktycznych (tj. kampaniach społecznych, akcjach, konkursach itp.).
9. Promowanie niniejszego Programu, poprzez np.: zakup materiałów informacyjnych, gadżetów z logo Programu oraz współpraca z mediami w zakresie upowszechnienia działań, dotyczących rozwiązywania problemów alkoholowych.
10. Prowadzenie badań, sondaży i diagnoz pozwalających rozpoznać potrzeby, zasoby i efekty podejmowanych działań oraz ocenić aktualny stan problemów alkoholowych i problemów związanych z przemocą, a także publikowanie wyników tych badań.

Wskaźniki:

- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych;
- liczba uczestników tych programów;
- liczba kampanii, w których miasto Tychy brało udział.

IV. Wspieranie reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

1. Realizowanie działań wspierających reintegrację zawodową i społeczną poprzez prowadzenie Centrum Integracji Społecznej w Tychach na zasadach określonych w ustawie o zatrudnieniu socjalnym. Kwota 630 zł to obowiązująca w roku 2013 stawka, będąca jednym z mnożników w algorytmie, według którego obliczana jest wysokość dotacji wypłacanej organizacji pozarządowej prowadzącej Centrum.
2. Prowadzenie innych działań związanych z reintegracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu, mających na celu odbudowanie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych.
3. Prowadzenie pozostałych działań związanych z reintegracją zawodową osób uzależnionych od alkoholu, mających na celu odbudowanie i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy.

Wskaźnik:

- liczba uczestników programów reintegracji zawodowej i społecznej.

V. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

1. Organizowanie i udział w konferencjach, szkoleniach oraz warsztatach itp., podnoszących kwalifikacje i poszerzających umiejętności Realizatorów Programu.
2. Wspieranie projektów związanych z przeciwdziałaniem nietrzeźwości kierowców, a w tym prowadzenie programów profilaktycznych dla kandydatów na kierowców w szkołach nauki jazdy i szkołach ponadgimnazjalnych lub/i prowadzenie działań korekcyjnych wobec osób zatrzymanych za popełnienie przestępstw w stanie nietrzeźwym.

MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2015

3. Organizowanie działań edukacyjnych, kontrolnych i interwencyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.
4. Opracowywanie, wydawanie, zakup i rozpowszechnianie materiałów informacyjno - edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień, przemocy domowej, wykluczenia społecznego, jak również doposażenie mieszkańców miasta, wybranych grup docelowych lub Realizatorów Programu w materiały i przedmioty związane z ww. problematyką.
5. Udzielanie rekomendacji oraz pomocy merytorycznej i porad prawnych organizacjom pozarządowym, działającym na rzecz osób uzależnionych, współuzależnionych i zagrożonych uzależnieniami.
6. Prowadzenie działań wspierających abstynencję i trzeźwienie osób uzależnionych, w tym: organizowanie obozów terapeutycznych, motywujących do leczenia i trwania w abstynencji oraz wskazujących sposoby powrotu do życia w społeczeństwie osób uzależnionych od alkoholu, organizowanie integracyjnych imprez turystyczno-krajoznawczych, kulturalno - turystycznych, sportowych itp., mających na celu promowanie stylu życia wolnego od uzależnień.
7. Wspieranie i promocja działalności stowarzyszeń abstynenckich, w tym współpraca na rzecz społeczności lokalnej.
8. Prowadzenie doradztwa merytorycznego oraz superwizji, w tym klinicznej dla pracowników leczenia odwykowego i placówek wsparcia dziennego.

Wskaźniki:

- liczba szkoleń, konferencji itp. oraz uczestników szkoleń, konferencji itp.;
- liczba działań wspierających abstynencję i trzeźwienie osób uzależnionych.

SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ

1. Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia inicjuje oraz koordynuje realizację MPPiRPA, odpowiedzialny jest również za formalną i merytoryczną prawidłowość wydatkowanych środków przeznaczonych na realizację zadań wynikających z Programu.
2. Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia na zlecenie Prezydenta Miasta, poprzez upoważnionych pracowników Wydziału, dokonuje kontroli prawidłowości wykonywania zadań w ramach MPPiRPA przez Realizatorów. Prawo kontroli przysługuje w toku realizacji zadań lub po ich zakończeniu, zarówno w siedzibie Realizatorów, jak i w miejscu realizacji zadań. Realizatorzy zadań na żądanie kontrolujących są zobowiązani udostępnić lub dostarczyć dokumenty i inne nośniki informacji oraz udzielić ustnie lub na piśmie wszelkich informacji i wyjaśnień dotyczących kontrolowanych zadań, w terminie określonym przez kontrolujących.
3. Przekazywanie zadań do realizacji innym Wydziałom Urzędu Miasta oraz jednostkom organizacyjnym Urzędu Miasta następuje poprzez zmianę dysponenta środków.
4. Zlecenia zewnętrzne oraz zakupy dokonywane są w trybie konkursu ofert lub w trybie ustawy prawo zamówień publicznych.
5. Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia, rozpatrując wnioski i oferty na realizację zadań wynikających z Miejskiego Programu, może zwrócić się do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o opinię merytoryczną.

WYNAGRODZENIA CZŁONKÓW MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Ustala się wynagrodzenie dla każdego z członków Zespołu Opiniującego Miejskiej Komisji:

MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2015

1. w kwocie 95 zł za każde posiedzenie Zespołu, wypłacane na podstawie umowy - zlecenia oraz listy poświadczającej obecność na posiedzeniu;
2. przeprowadzających, poza godzinami pracy, kontrole placówek sprzedających alkohol, w kwocie 30 zł wypłacane na podstawie umowy - zlecenia oraz protokołu z przeprowadzonej kontroli.

KONTROLA TYSKICH PUNKTÓW SPRZEDAŻY I PODAWANIA ALKOHOLU

W zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, a w tym w szczególności w zakresie przestrzegania zakazu sprzedaży i podawania alkoholu osobom nieletnim, wykonywane będą kontrole doraźne oraz kontrole w ramach ogólnopolskich kampanii społecznych. Kontrole te mogą być przeprowadzane m. in. przez członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przy współpracy z pracownikami Policji oraz Straży Miejskiej w Tychach.

Podjęmowane będą także interwencje w przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazu promocji i reklamy napojów alkoholowych.

BUDŻET PROGRAMU

Zadania ujęte w niniejszym Programie finansowane są ze środków budżetu miasta, zgodnie z uchwałą w sprawie budżetu miasta Tychy na rok 2015.